

Індикативне регулювання грошового обігу та кредитування економіки за допомогою інструментів грошово-кредитної політики передбачає: 1) встановлення обов'язкових економічних нормативів; 2) визначення норм обов'язкових резервів для банків; 3) встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій; 4) визначення процентної політики; 5) рефінансування банків; 6) кореспондентських відносин; 7) управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції; 8) операції з цінними паперами на відкритому ринку; 9) імпорту й експорту капіталу.

Сукупність форм банківського регулювання спрямовано на створення єдиних державних стандартів банківської діяльності в Україні, що дає змогу забезпечувати рівні умови під час здійснення діяльності банків та інших фінансово-кредитних установ і стабільність банківської системи України [3, с. 46]

Таким чином, сучасний стан регулювання банківської діяльності в умовах економічної нестабільності показує, що нині питання напрацювання належних дієвих інструментів регулювання з огляду на економічні реалії в Україні та специфіку впливу банківської нестабільності на реальний сектор залишається пріоритетним у контексті забезпечення належного рівня фінансової безпеки держави.

Література:

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
2. Малахова О. Напрями оптимізації роботи банків щодо управління кредитним ризиком / О. Малахова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/svfin/2008_2/15-101.pdf – Назва з екрану.
3. Шевченко А. Ю. Фінансово-правові основи банківського регулювання та нагляду в Україні / А. Ю Шевченко // Держава та регіони. Серія: Право. – 2014 р. – № 3 (45). – С. 45-49.
4. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>. – Назва з екрану.

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

ПРОКОФ'ЄВА Г. С.

*старший викладач кафедри економіки
і моделювання ринкових відносин*

БАТАШОВА-ГАЛІНСЬКА О. В.

студентка напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Одеський національний університет

імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Банки є основними учасниками фінансового ринку, від їхнього стабільного функціонування залежить загальний розвиток економіки країни. В сучасних

умовах посилення нестабільності національних та світових фінансових ринків винятково важливого значення набуває проблема забезпечення фінансової стійкості банківської системи. Важливим фактором, що впливає на стабільність банківської системи є механізм управління банком, в тому числі і управління банківськими ризиками.

Ризик як економічне явище – це подія, що може відбутися або ні. У разі настання такої події можливі три економічних результати: негативний (програв, збиток), нульовий і позитивний (виграш, вигода, прибуток). Ризик потрібно розуміти як комплексне поняття, як невизначеність, що несе потенційну можливість як втрат, так і отримання прибутку. Термін «банківський ризик» має обмежену сферу застосування з урахуванням специфічних умов його виникнення у банківській діяльності.

Розглянемо одну з найбільш відомих класифікацій, що була запропоновано фахівцями Національного банку України (НБУ), в основу якої покладено тільки одну ознаку – можливість кількісного визначення величини ризику. Відповідно до неї банківські ризики поділяються на дві групи [1]:

1) фінансові ризики – це банківські ризики, які підлягають кількісній оцінці: кредитний, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий, валютний та операційно-технологічний;

2) функціональні ризики – це ризики, які не підлягають кількісній оцінці: ризик репутації, юридичний та стратегічний ризики.

Ступінь ризику – це імовірність настання випадкових втрат, а також розмір можливого збитку від нього. Прийняття ризиків – основа банківської справи, адже банки є найбільш ризиковими економічними суб'єктами, оскільки окрім власних ризиків, пов'язаних із їхньою діяльністю, уособлюють ризики своїх клієнтів, виконуючи координуючу функцію. Банки мають успіх тоді, коли прийняті ними ризики розумні, контрольовані та знаходяться в межах їхніх фінансових можливостей і компетенції.

Банки, як і будь-які підприємницькі структури прагнуть отримати найбільший прибуток. Але це прагнення обмежується можливістю зазнати збитків. Ризик банківської діяльності означає імовірність того, що фактичний прибуток банку виявиться менший ніж запланований. Чим вищий очікуваний прибуток, тим вищий ризик. Зв'язок між прибутковістю операцій банку і його ризиком у дуже спрощеному варіанті може бути виражений прямолінійною залежністю.

Рівень ризику збільшується, якщо:

- проблеми виникають раптово і всупереч очікуванням;
- поставлено нові задачі, що не відповідають минулому досвіду банку;
- керівництво не в змозі прийняти необхідні і термінові заходи, що може призвести до фінансового збитку (погіршенню можливостей одержання необхідного додаткового прибутку);
- наявний порядок діяльності банку чи недосконалість законодавства заважає прийняттю деяких оптимальних для конкретної ситуації заходів.

Існують загальні причини виникнення банківських ризиків і тенденції зміни їхнього рівня. Разом з тим, аналізуючи ризики українських банків на сучасному етапі, важливо враховувати:

- кризовий стан економіки перехідного періоду, що виражається не тільки падінням виробництва, фінансовою нестійкістю багатьох організацій, але і знищенням низки господарських зв'язків;
- нестійкість політичного положення;
- відсутність чи недосконалість деяких основних законодавчих актів, невідповідність між правовою базою і реально наявною ситуацією;
- інфляцію та ін.

В усіх випадках ризик повинен бути визначений і оцінений. Аналіз і оцінка ризику значною мірою засновані на систематичному статистичному методі визначення імовірності того, що якась подія в майбутньому відбудеться. Звичайно ця імовірність виражається у відсотках. Відповідна робота може вестися, якщо вироблені критерії ризику. Однак вихідним пунктом роботи є попередній статистичний аналіз конкретної ситуації.

Література:

1. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків» [Електронний ресурс]: Постанова Правління НБУ від 15.03.2004 р. № 104. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04>. – Назва з екрану.
2. Бобиль В.В. Управління банківськими ризиками в умовах фінансової кризи.: дис.канд.ек.наук: 08.00.08 / Бобиль Володимир Володимирович; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Полтавська державна аграрна академія: наук. кер.: Макаренко П.М. – Полтава, 2015 – 425 с.

ПОДАТКИ, ЯК ОДИН З НАЙВАЖЛИВИШИХ ІНСТРУМЕНТІВ КОНВЕРГЕНЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ КРАЇНИ

РОПОТАН І. В.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, Україна

Як показує досвід інших країн, не існує єдиної ідеальної моделі механізму фінансової конвергенції регіонального розвитку, прийнятної для усіх країн. Конкретні механізми фінансового вирівнювання будуються виходячи з рівня децентралізації бюджетно-податкової системи, обсягу повноважень місцевих органів влади, політичного вибору між ефективністю та рівністю [1, с. 9], глибини та масштабів міжрегіональних асиметрій.

Орієнтуючись на досвід високорозвинених країн, які застосовують трансфертні інструменти фінансової конвергенції, основним чином для фінансової конвергенції сталого розвитку регіонів України застосовуються інструменти міжбюджетної підтримки – міжбюджетні трансферти – кошти, які безоплатно і безповоротно передаються з одного бюджету до іншого [2].